

Cartierul Sacromonte, Granada

Rătăcind pe străduțele Granadei într-o minunată zi de mai împreună cu ghidul nostru, Ania, am descoperit o zonă unică, de o frumusețe greu de descris în cuvinte. Dealul pe care tocmai ne aflăm, numit în alte vremuri, „Valparaiso” este situat în prelungirea dealului Albaicin, urmând cursul râului Darro. Fiind unul dintre cele mai autentice locuri ale Granadei, cartierul Sacromonte se evidențiază prin grotlele sale și dansurile flamenco.

Panorama din Sacromonte

Originea cartierului Sacromonte (*Muntele Sacru*) datează din vremuri îndepărtate. Aici au fost descoperite oseminte despre care se crede că aparțin unor martiri creștini, patronii spirituali ai orașului Granada. Dealul Sacromonte era folosit ca loc de refugiu pentru evreii și musulmanii alungați din casele lor, aceștia fiind nevoiți să își stabilească așezările în niște grote săpate în munte, iar ulterior, în 1492, li s-au alăturat și cei din comunitatea de romi.

Străduțele înguste, construite într-o zonă destul de abruptă, ne dezvăluie un întreg cartier pitoresc: smochini, rodii, cactuși și copaci cu flori colorate în roz înfrumusețază locuințele oamenilor. Așa cum ne relatează ghidul nostru, Ania, cu toate că la exterior, casele sunt arătoase, la interior sunt de fapt, niște peșteri. La ferestre observăm obiecte de ceramică și alamă tradiționale, pisici leneșe care stau sub razele soarelui, așteptând mângâierile turiștilor. În depărtare, se aude muzică, iar Ania ne spune că sunt acorduri de flamenco. Ne aflăm în cartierul țigănesc al Granadei, patria flamenco-ului și a celebrei *zambra*. Ce este *zambra*, ne întrebăm cu toții? Este un stil al dansului flamenco, ce a fost interzis de către regii catolici până în secolul al XX-lea, reprezentând unul dintre simbolurile inconfundabile ale folclorului andaluz.

Printregrote, unele fiind chiar și până astăzi locuite, am găsit câteva care au fost transformate în baruri sau săli de spectacole pentru flamenco. Am remarcat și o școală de dans flamenco, chiar în casa care a aparținut renumitului dansator de flamenco: Mario Maya Fajardo, născut în Córdoba în 1937 și crescut în Granada. Mama lui, Trinidad Maya, s-a mutat în oraș pentru a lucra în cartierul Sacromonte, cântând și dansând pentru turiști într-una dintre peșterile care fuseseră transformate într-un salon în care se dansa flamenco. Aici tânărul Mario a îndrăgit dansul flamenco, iar mai apoi, la vârsta de șaisprezece ani, s-a mutat la Madrid și a studiat dansul la Academia El Estampío. Fiind inteligent, a învățat repede coregrafia, a început să înțeleagă mai bine arta din perspectiva umanistă, filosofie pe care a adoptat-o ulterior în viață.

Casa și statuia lui Mario Maya

Mario a vrut să rămână în legătură cu romii și cu cartierul Sacromonte din Granada, care au reprezentat surse ale inspirației sale, așa că și-a deschis acolo un studio numit Zincalé, care a devenit un punct de întâlnire pentru intelectualii și artiștii romi ai vremii.

Ultimii ani din viață ai lui Mario Maya au fost dedicați predării artei flamenco-ului. El și-a dorit să transmită bogăția experienței sale artistice generațiilor viitoare. Acest dansator de flamenco, coregraf, om de cultură a murit în casa sa din Sevilla la 27 septembrie 2008. Dorința lui cea mai mare a fost să se întoarcă în Sacromonte, având drept scop păstrarea unicității și autenticității genului muzical andaluzian, aflat în pericol de a-și pierde originile și identitatea. Astfel, la începutul anilor '90, cartierul devine faimos pentru dansurile flamenco și pentru muzeul dedicat culturii țigănești spaniole. În semn de recunoștință, comunitatea Granadei a stabilit în 2014, lângă râul Darro, având Palatul Alhambra în spate, amplasarea într-o frumoasă piață a statuii lui Mario Maya.

Revenind la comunitatea de romi din Sacromonte, în peșterile săpate în stâncă locuiau familii numeroase, alături de animalele lor, aveau o singură încăpere principală unde mâncau și găteau, o cămară, un dormitor și un loc pentru animale. Retras într-o grădină, un domn se uita la noi, alături de cele două pisici ale sale, iar noi l-am întrebat timid dacă putem să vizităm sanctuarul.

Ne-a primit în schimbul câtorvabănuți, un euro de persoană, astfel că am intrat într-o casă autentică,tavanul nefiind așa de înalt, exteriorul colorat în alb, iar brâul casei și tocurile ușilor erau vopsiteîntr-un albastru marin. Casa era bine compartimentată,mult mai mare decât ne povestise ghidul nostru că arată,curată și decorată cu obiecte ceramice, de alamă și de lemn. Pe pereți erau așezate coșuri de nuiele împletite, intram dintr-o cămăruță în alta și ne miram cât de fascinant trebuie să fie să locuieștiîntr-o astfel de casă. Existau ferestre doar în fața casei, la bucătărie. Cu cât înaintam în casă, observam forma neregulată a pereților altfel decât suntem obișnuiți, iar în fiecare cameră, rochii de flamenco erau expuse pentru a ne aminti de originalitatea locului.

Impresionați, ieșim în fața casei, în același loc unde se afla și stăpânul casei, care ne întreabă dacă ne-a plăcut, am răspuns cu toții în cor că da, apoi ne-a povestit că soția lui l-a părăsit, iar el locuiește acum într-o cămăruță unde altădată obișnuia să țină animalele, dar pe care îi este rușine să ne-o arate pentru că nu este atât de frumoasă cum este casa pe care tocmai am vizitat-o. Ne mai spune că în fiecare dimineață el face curățenie, aerisește prin singurul geam pe care îl are și pe ușă, mătură prin grădină, udă florile și are grijă de singurele animale pe care le mai are, cele două pisici, având speranța că într-o bună zi, soția lui se va întoarce acasă.

Localnicul ne spune că acum condițiile din acest cartier sunt mult mai bune, multe dintre casele din peșteri fiind disponibile pentru închiriere, fie ca locuințe permanente sau case de vacanță, că sunt dotate cu Wi-Fi, TV, bucătării și băi complet funcționale. Îl lăsăm pe domn cu speranța că ne vom mai revedea cândva. Trecem apoi pe lângă fântâna vieții, de unde Ania ne îndeamnă să bem apa rece ca gheața, despre care se spune că te face să întinerești cu 10 ani, iar noi ne adunăm entuziasmați cu toții ca să o încercăm.

Am întâlnit apoi o doamnă mai în vârstă care ne-a spus o altă poveste pe care Ania ne-a ajutat să o înțelegem mai bine traducându-ne, astfel am aflat despre *Devla*, cuvântul folosit atunci când te rogi la Dumnezeu în limba romani. *Devla* înseamnă zeitate. Ne povestește apoi despre ursitori, zâne sau spirite feminine din folclorul țigănesc, zâne văzute ca îngeri ai sorții, unul bun, altul rău și ultimul de obicei imparțial. Acestea decid destinul unui copil în a treia zi de la naștere. Ne roagă să nu o fotografiem, așa cum nici cealaltă gazdă nu a dorit, noi înțelegem și

respectăm dorința lor, ne dăm seama ca așa își câștigă existența, spunând turiștilor în schimbul câtorva bănuți povești de viață sau auzite din bătrâni, transmise din generație în generație cu un farmec aparte, iar toate acestea fac ca locul să fie unic.

Pe dealurile aflate deasupra Granadei trăiește de asemenea, o comunitate de spirite libere ale căror locuințe reprezintă un amestec de frumusețe rustică și simplitate. Ferestrele sunt deseori limitate în aceste case, astfel încât multe corpuri de iluminat sunt agățate de tavan. Există o strânsă și directă legătură cu natura, ce nu poate fi negată, mai ales când casele de aici devin, literalmente, una cu pământul.

Căminul lor, din peșteri, este modest dar funcțional, dispunând de electricitate, apă curentă și uneori chiar televiziune. Mulți folosesc resurse de energie durabile, cum ar fi panourile solare care sunt instalate chiar pe ușa lor. Ca în orice comunitate, există o varietate de oameni, la marginea cartierului aflându-se o altă categorie socială, considerată ca având cumva un statut clandestin în zonă, persoanele hippie sau cei fără casă, dar dornici și extrem de hotărâți să trăiască simplu și responsabil, duc mai departe moștenirea unei culturi bogate și frumoase.

În timpul sărbătorilor de Paște în Sacromonte, țiganiii ies pe străzi, dansează și cântă bucurând privirile locuitorilor, dar mai ales ale turiștilor. Coborâm din cartierul Sacromonte și trecem pe lângă casa legendarului Enrique Morente, a cărui tradiție o duce mai departe fiica sa, cântăreață de flamenco, Estrella Morente și participă deseori la „Săptămâna Sfântă” din Granada. Momentul în care ea cântă dintr-un balcon, în piața de lângă statuia lui Mario Maya, semnifică una dintre cele mai importante ocazii sociale ale comunității. Iată că, fără să ne dăm seama, am ajuns și la finalul călătoriei din cartierul Sacromonte, astfel că rămânem cu frumusețea locului și cu farmecul poveștilor auzite de la localnici, cu siguranță dacă vom mai avea ocazia, ne vom întoarce! Rămas-bun, Sacromonte!